

Кабыл алынды:

№ 4 пед.кеңешме

« 22 » 04 2020 -жыл

Бекитилди

Мектеп директору

Г.М.Оторобаева

Шабдан Ата атындагы орто мектебинин санитардык-эпидемиологиялык эрежелери жана ченемдери жөнүндө жобо

"Жалпы билим берүү уюмдарындагы окутуу шарттарына жана аны уюштурууга карата санитардык-миологиялык талаптар"

САНИТАРДЫК-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫК ЭРЕЖЕЛЕРИ ЖАНА ЧЕНЕМДЕРИ ЖӨНҮНДӨ ЖОБО

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 11-апрелиндеги № 201 токтому менен бекитилген
(КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

1. Жалпы жоболор жана колдонуу чөйрөсү

"Жалпы билим берүү уюмдарындагы окутуу шарттарына жана аны уюштурууга карата санитардык-эпидемиологиялык ар" санитардык-эпидемиологиялык эрежелери жана ченемдери (мындан ары - санитардык эрежелер) жалпы билим берүү рындагы окуучулардын ден соолугун сактоого багытталган.

Санитардык эрежелер төмөнкүлөргө карата санитардык-эпидемиологиялык талаптарды белгилейт:

жалпы билим берүү уюмдарынын жайгаштыруу;

жалпы билим берүү уюмдарынын аймагына;

жалпы билим берүү уюмдарынын имаратына;
жалпы билим берүү уюмдарынын имаратынын жабдууларына;
аба-жылуулук режими;
габигый жана жасалма жарыктандыруу;
суу менен камсыз кылуу жана канализация;
ылайыкташтырылган имараттарда жайгаштырылган жалпы билим берүү уюмдарынын жайлары жана жабдуулары;
билим берүү процессинин режими;
окуучуларды медициналык тейлөөнү уюштуруу;
жалпы билим берүүчү уюмдардын санитардык абалы жана аларды күтүү;
окуучулардын тамактануусун уюштуруу.

. Санитардык эрежелер долбоорлонуп, иштеп, курулуп жана кайрадан конструкцияланып, башталгыч жалпы, негизги жалпы, толук) жалпы билим берүүнү жүзөгө ашырып жана жалпы билимдин үч тепкичинин жалпы билим берүүчү программаларына кк билим берүү процессин жүзөгө ашырып жаткан жалпы билим берүү уюмдарына алардын менчигинин түрүнө жана формасына кстан жайылтылат:

биринчи тепкич - жалпы башталгыч билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 1-тепкичи);

экинчи тепкич - жалпы негизги билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 2-тепкичи);

үчүнчү тепкич - жалпы орто (толук) билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 3-тепкичи).

. Санитардык эрежелерди талап кылуу ушул санитардык эрежелерди кабыл алууга чейин ишке киргизилген жалпы билим берүү арынын чектөө аймактарына жана жер тилкесине, оюн жана спорт аянтчаларына, кабаттуулугуна, топтомуна, бийиктигине жана нүн аянтына таратылбайт.

2. Терминдер жана аныктамалар

. Бул санитардык эрежелерде терминдер жана аныктамалар төмөнкүдөй мааниде колдонулат:

) **билим берүү** - инсанды, коомду жана мамлекетти гармониялуу өнүктүрүү максатында окуп жаткандардын мамлекет инан белгиленген билим берүү деңгээлине жетишүүсүн тастыктоо менен коштолгон тарбиялоонун жана окутуунун тынымсыз, малуу процесси. Билим алуу деп окуп жаткандардын тиешелүү документ менен тастыкталган белгилүү бир билим деңгээлине ти жана аны ырасташы түшүнүлөт;

) **билим берүү программасы** - конкреттүү бир деңгээлдеги, багыттагы же адистиктеги билим берүү мазмуну;

) **жарыктык коэффициенти (ЖК)** - айнек беттеринин аянтынын полдун аянтына карата катышы;

) **атайын билим берүү** - ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдарды атайын же жалпы билим берүү уюмдарында ү;

) **мектеп (жалпы) билим берүүсү** - тарбиялоо жана окутуу тутуму, ушул тутумдун баскычтарына шайкеш келүүчү коомдо үү иштөөгө зарыл билимди, жөндөмдү, практикалык ыкты камсыз кылат.

3. Жалпы билим берүү уюмдарын жайгаштырууга талаптар

Жалпы билим берүү уюмдарынын имараттары адамдар жашаган зонада, ишканалардын, курулмалардын жана башка тердин санитардык-коргоо зоналарынан, санитардык разрывдардан, гараждардан, автобекеттерден, автомагистралдардан, жол транспортунун объекттеринен, метрополитенден, аба транспортунун учуу жана конуу маршруттарынан тышкары пуусу зарыл.

Жалпы билим берүү уюмдарынын жайгашуусу жана багыт алышы инсоляциянын тынымсыз үч саат узактыгын камсыз шы керек.

Жалпы билим берүү уюмдарынын аймагы аркылуу шаардык (айылдык) багыттагы магистралдык инженердик никациялар - суу менен камсыз кылуу, канализация, жылуулук менен камсыз кылуу, энергия менен камсыз кылуулары өтпөшү

Жалпы билим берүү уюмдарынын жаңы курулуп жаткан имараттары шаар көчөлөрүнөн, квартал арасындагы жолдордон алыс ц, шуулдаган үндүн угулушу 55 дБАдан жогору болбогон турак кичи райондордун квартал ичиндеги аймактарында цтырылат.

) Шаардык жалпы билим берүү уюмдарын долбоорлоодо жана курууда мекемелерге жөө жетүү аралыгы 0,5 километрден цы керектиги каралат.

.. Айыл жергесинде жалпы билим берүү уюмдарынын окуучулары үчүн жөө басып жетүү төмөнкүнү түзөт:

билим берүүнүн 1-тепкичинин окуучулары үчүн - 2,0 кмден көп эмес;

билим берүүнүн 2 жана 3-тепкичинин окуучулары үчүн - 3,0 кмден көп эмес.

!. Жогоруда көрсөтүлгөн аралыктарда айыл жергесинде жайгашкан жалпы билим берүү уюмдарында окуган окуучулардын билим берүү уюмдарына чейин барып жана кайра келүүлөрү үчүн транспорт каражаты менен тейлөө зарыл. Бир тарапка жол ц убакыт 30 мүнөттөн ашпашы керек. Үйдөн топтолуу жайга чейинки аралык 500 метрден кем болбоосу зарыл.

4. Жалпы билим берүү уюмдарынын аймактарына болгон талаптар

Жалпы билим берүү уюмдарынын аймактары металл (торчолуу) тосмо менен курчалышы жана жашылдандырылышы керек. йыл жергесинде жайгашкан жалпы билим берүү уюмдарында тосмолордун жеңил конструкциясына, ошондой эле жашыл орго жол берилет. Тосмону бойлой бак-дарактарды отургузуу тилкеси каралышы керек.

Жалпы билим берүү уюмунун аймагын жашылдандыруу анын аянтынын 50%нан кем эмес эсебинде каралат. Жашылдандыруу ттын өзгөчөлүктөрүнө жана региондун биологиялык түрдүүлүгүнө ылайык болууга тийиш жана катар-катары менен (чөптүн шлары, бадалдар, бактар) жүргүзүлөт.

КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

4. Бак-дарактар мекемеден 15,0 метрден кем эмес, ал эми бадалдар 5,0 метрден кем эмес аралыкта отургузулат. Жашылдандыруу төмөсү уулуу бак-дарактарды жана бадалдарды колдонууга тыюу салынат.

5. Жалпы билим берүү уюмдарынын аймактары төмөнкү зоналарга бөлүнөт: эс алуу зонасы, дене тарбия жана спорт зонасы тарбалык зона.

5. Дене тарбия жана спорт зонасы спорттук зал тарапка жайгаштырылат. Эгерде дене тарбия жана спорт зонасы окутуу рынын терезесинин тушуна жайгашкан болсо, анда окутуу жайларында шуулдаган үндүн деңгээли 40 дБАдан ашпашы керек. үү жолдорун жана спорттук (волейболдук, баскетболдук, кол топ оюну үчүн) аянттарды орнотууда, алар жамгыр суусунун да калбашы үчүн дренаж жасоо зарыл.

7. Дене тарбия жана спорт зонасынын жабдуусу "Дене тарбия" окуу сабагынын программасынын аткарылышын, ошондой эле ллык спорттук сабактардын жана ден соолукту чыңдоо иш-чараларынын өткөрүлүшүн камсыз кылышы керек.

3. Спорттук-оюн аянттарынын үстүнкү катмары катуу, футбол талаасынын үстү чөп болушу зарыл. Синтетикалык жана ердик үстүнкү катмарлар суукка чыдамдуу болушу керек, балдардын ден соолугуна зыян келтирбеген материалдардан жасалган гүктөрү менен жабдылышы зарыл.

2. Дене тарбия-спорттук жабдуулар окуучулардын бою-жашынын өзгөчөлүктөрүнө ылайык келиши керек.

спорттук снаряддар жана жабдуулар бүтүн, оң абалда жана туруктуу орнотулууга тийиш.

Жалпы билим берүү уюму жыл сайын, окуу жылынын башталышынын алдында спорттук жабдууларды баалоо боюнча комиссия

комиссиянын курамына жалпы билим берүү уюмунун администрациясынын өкүлү, дене тарбия жана спорт мугалими, иялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча мамлекеттик көзөмөл жана контролдоо жүргүзгөн ыйгарым укуктуу ын кызматкери кирет.

комиссия спорттук жабдуулардын окуучулардын өмүрү жана ден соолугу үчүн коопсуздугун баалоону жүргүзөт.

комиссиянын ишинин жыйынтыгы боюнча баалоонун жыйынтыгын спорттук жабдуулардын абалынын журналына жазуу менен алуу актысы түзүлөт.

коопсуздук баалоодон өтпөгөн оң эмес абалдагы дене тарбия-спорттук жабдууларды колдонууга тыюу салынат.

КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

1. Айыл жергесинде жайгашкан жалпы билим берүү уюмдарында бир класстагы окуучулардын саны 10дон ашпаса, окуу бөлүмүн 1 окуучуга болгон аянтынын ченемин бузулбаса, окуу класстарда гардеробдор (илгичтер же шкафтар) жайгаштырылат.

2. Башталгыч класстардын окуучулары үчүн окуу класстары имараттын үчүнчү кабатынан жогору жайгаштырылбайт.

3. Жалпы билим берүү уюмдарынын жаңыдан курулуп жаткан имараттарында башталгыч класстар үчүн окуу жайлар өзүнчө (имаратка) бөлүнөт, окуу секцияларга топтолот. 1-4-класстардын окуучулары үчүн окуу секцияларга (блокторго) төмөнкүлөр жайгаштырылат: рекреациялары бар окуу жайларды, узартылган күндүн топтору үчүн оюн бөлмөлөрдү (бир окуучуга 2,5 м² кем эмес), дааратканаларды.

4. Окуу кабинеттеринин аянты окуу процессинде колдонулуучу окуу куралдарды жана жабдууларды сактоо үчүн кошумча аянттарды (шкаф, тумба, ж.б.) коюу үчүн керектелүүчү аянтты эсептебестен, 1 окуучуга 2,5 м²ден кем эмес, ал эми иштин топтук аянтына жана жеке сабактарды уюштуруу да 1 окуучуга 3,5 м²ден кем эмес катыштан алынат.

5. Жалпы билим берүү уюмдарынын жаңы курулуп жана кайрадан конструкцияланып жаткан имараттарында окуу жайларынын бийиктиги 3,0-3,5 м. Класстарда окуучулардын эсептелүүчү саны бир окуучуга болгон аянтынын жана ушул эрежелердин 5-бөлүмүнө көрсөтүлгөн эмеректерди коюу эсебинен аныкталат.

6. Химия, физика, биология кабинеттеринде лаборанттар үчүн жайлар 16,0 м² кем эмес жабдылышы керек.

7. Информатика жана башка персоналдык компьютерлер колдонулуучу кабинеттердин аянты персоналдык электрондук-механикалык машиналарына болгон гигиеналык талаптарга ишти уюштурууга дал келиши керек.

8. Спорттук залдардын аянты: 9,0x18,0 м, 12,0x24,0 м, 18,0x30,0 м. Спорттук залдын бийиктиги 6,0 м кем болбошу керек.

9. Айыл жергесинде жайгашкан жалпы билим берүү уюмдарында медициналык жактан тейлөө фельдшердик-акушердик кабинеттерди барда жана амбулаторияларда уюштурулат.

10. Ар бир кабатта каалгасы бар кабиналары менен жабдылган балдар жана кыздар үчүн дааратканалар жайгаштырылышы керек. Санитардык шаймандардын саны төмөнкү эсепте аныкталат: 20 кызга 1 унитаз, 30 кызга 1 жуунгуч; 30 балага 1 унитаз, 1 писсуар жана 1 жуунгуч. Балдар жана кыздар үчүн санитардык түйүндөрдүн аянты бир окуучуга 0,1 м ден кем эмес эсебинде саналат.

11. Персонал үчүн 20 кишиге 1 унитаз эсебинде өзүнчө сантүйүн бөлүнүп берилет.

12. Санитардык түйүндөрдө бут менен баскычтары бар чакалар, даарат кагаздары үчүн илгичтер орнотулат; жуунуучу машиналардын жанына электр сүлгү же кагаз сүлгү илгич тагылат. Санитардык-техникалык шаймандар оң болушу керек, жабдылышы, жаракалары жана башка кемчиликтери болбоосу зарыл. Сантүйүндөрдүн кире беришин окуу жайлардын кире беришинин аянтына жайгаштырууга тыюу салынат.

13. Унитаздар жуучу жана дезинфекциялануучу каражаттар менен тазалоого мүмкүн болгон материалдардан жасалган каражаттар менен жабдылат.

1. Билим берүүнүн 2 жана 3-тепкичтериндеги окуучулар үчүн жалпы билим берүү уюмдарынын жаңы курулуп жаткан жана дан конструкцияланып жаткан имараттарында аянты 3,0 м²ден турган 70 адамга 1 кабина эсебинде жеке гигиена бөлмөсү алдын ралат. Алардын ичине ийилчээк түтүкчө, унитаз жана муздак жана ысык суусу бар жуунуучу раковина коюлат.

2. Жалпы билим берүү жеке гигиена кабинети даараткана бөлмөлөрүндө жабдылат.

4. Башталгыч класстардын жайларында, лаборант бөлмөсүндө, окуу кабинеттерде (химия, физика, сүрөт, биология), иналарда, үй-тиричилик кабинеттеринде, медициналык багыттагы бардык жайларда кол жуу үчүн раковиналар коюлат.

5. Окуу жайларында раковиналар окуучулардын бою-жашы боюнча өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен орнотулат: 1-4-ардын окуучулары үчүн полдон раковинанын четине чейин 0,5 метр бийиктикте жана 5-11-класстын окуучулары үчүн 0,7-0,8 икттикте. Раковиналардын жанына бут менен баскычы бар чакалар, даарат кагаздарын илгичтер орнотулат; жуунуучу иналардын жанына электр сүлгү же кагаз сүлгү илгич тагылат, самын коюлат. Самын, даарат кагаз жана сүлгүлөр дайыма га тийиш.

6. Бардык жайлардын шыптары жана дубалдары жылмакай болушу керек, жылчыктары, жаракалары, деформациялары, грибок сунун белгилери жок болушу керек жана дезинфекциялоочу каражаттарды колдонуу менен нымдуу тазалоого мүмкүн болушу

9. Бардык куруу жана жасалгалоо материалдары балдардын ден соолугуна зыяны жок болушу керек.

0. Жалпы билим берүү уюмунда окуучулар болгон мезгилде бардык түрдөгү оңдоо иштерин жүргүзүүгө тыюу салынат.

6. Жалпы билим берүү уюмдарынын жайларына жана жабдууларына болгон талаптар

4. Окуучулар үчүн орундун саны долбоор тарабынан каралган жалпы билим берүү уюмдарынын сыйымдуулугунан ашпашы

5. Окуу жайларынын багытына жараша окуучулук эмеректердин ар кандай түрлөрү колдонушу мүмкүн: мектеп партасы, дун столу (бир орундуу жана эки орундуу), аудиториялык, чийүү үчүн же лабораториялык столдор отургучтары менен. гүчү жок олтургучтар колдонулбайт.

5. Окуучулук эмеректер балдардын ден соолугуна зыяны жок материалдардан жасалышы керек жана балдардын бою-жашы а өзгөчөлүктөрүнө дал келиши зарыл.

3. Окуу эмеректеринин өлчөмү окуучулардын боюна жараша 2-таблицадагы маанилерге дал келиши керек.

2-таблица

Эмеректин өлчөмү жана аны маркировкалоо

Эмеректин номери	Бой тобу, мм	Столдун окуучуга караган четинин полго карата болгон бийиктиги, мм	Маркировкакалоонун өңү	Отургучтун берки четинин полго карата болгон бийиктиги, мм
1	1000-1150	460	Кызгылт-сары	260
2	1150-1300	520	Кызгылт-көк	300
3	1300-1450	580	Сары	340
4	1450-1600	640	Кызыл	380
5	1600-1750	700	Жашыл	420
6	1750дөн жогору	760	Көгүш	460

1. Окуучулардын боюна жараша окуу эмеректерин тандоо үчүн аларды өндөрү боюнча маркировкалоо жүргүзүлөт, аны столдун тургучтун сырткы көрүнүп турган капталына тегерекче же тилкелер түрүндө түшүрөт.

2. Парталар (столдор) окуу жайларында номерлери боюнча коюлат: кичирээктери доскага жакын, чоңдору - арыраак. Кулагы балдар үчүн парталар биринчи катарга коюлат.

3. Көзү начар көргөн балдар класстык доскага жакын парталарга отургузулат.

4. Ангина, суук тийүү оорулары менен тез-тез ооруган балдар имараттын сырткы дубалынан алыс отургузулат.

5. Бир окуу жылында эки жолудан кем эмес четки катарда отургандарды, 1 жана 3-катар (парталарды үч катар кылып койгон), эмеректин бойлоруна жараша дал келүүсүн бузбастан орундары менен алмаштырат.

6. Келбеттери бузулбашы үчүн биринчи сабакка келген күндөн тартып туура отурууга үйрөтүү зарыл.

7. Окуу жайларды жабдууда төмөнкү өткөөлдөрдүн жана аралыктардын өлчөмдөрү сакталышы керек:

8. Эки орундуу столдордун катарларынын арасы - 60 сантиметрден кем эмес;

9. Сырткы дубал менен жанындагы катардын арасы - 70 сантиметрден кем эмес;

10. Четки дубал (тоскуч) же шкафтар менен жанындагы катардын арасы - 160 сантиметрден кем эмес;

11. Жакынкы столдор менен класстык доскага карама-каршы турган дубалга (тоскучка) чейин аралык 140 сантиметрден кем эмес,

12. Ал деп эсептелген арткы дубалга чейин - 100 сантиметр;

13. Демонстрациялык столдон окуу доскасына чейин - 140 сантиметрден кем эмес;

14. Биринчи партадан окуу доскасына чейин - 280 сантиметрден кем эмес;

15. Жакынкы отурган окуучунун окуу доскасынан эң көп алыстыгы - 860 сантиметр;

16. Окуу доскасынын ылдыйкы чети полдон 70-90 сантиметрге өйдө болушу керек;

Эмеректи төрт катар кылып коюуда кабинеттердин квадрат же туурасынан болгон конфигурациясында класстык доскадан биринчи катарына чейин - 300 сантиметрден кем эмес.

7. Жалпы билим берүү уюмдарынын жаңы салынып жана кайрадан конструкцияланып жаткан имараттарында окуу столдорун эки бойлото коюп жана эшиктин жарыгы сол тараптан болуусу менен окуу жайлардын жана кабинеттердин түз бурчтук конфигурациясын алдын ала кароо зарыл.

8. Бор колдонулуучу класстык доскалар чагылышпаган кочкул жашыл жана күрөң түстө жана бордун чаңын тосуп туруу, борду үчүн ноосу, чүпүрөгү жана чертеж шаймандары үчүн илгичи болушу керек.

9. Окуу жайларда жана кабинеттерде интерактивдик досканы жана проекциялык экранды колдонууда анын тегиз жарык үн жана чайыттай жарык тактардын жок болушун камсыз кылуу зарыл.

10. Физика жана химия кабинеттери атайын демонстрациялык столдор менен жабдылышы керек. Окуу-көрсөтмө куралдарынын көрүнүп турушу үчүн демонстрациялык стол подиумга орнотулат. Окуучулук жана демонстрациялык столдордун үстүндө химиялык заттарга туруктуу болуш керек жана столдун сырткы четтери боюнча коргоо борктору болуш керек. Химия кабинетинин кабинети химиялык заттардын жытын тартып алуучу шкафтары менен жабдылат.

11. Информатика кабинетинин жабдылышы ишти уюштурууга жекече электрондук-эсептөө машиналарына санитариялык-гигиена талаптар эрежелерине шайкеш келиши керек.

12. Эмгекке окутуу үчүн устаканалардын аянты 1 иш орунга $6,0 \text{ м}^2$ эсебинде бөлүнөт. Устаканаларда жабдууларды жайгаштыруу үчүн жана туура позада иштөөгө ыңгайлуу шарттарды түзүү менен жүргүзүлөт.

13. Жыгач устаканалары терезеге карата 45° бурчта же жарык сол жактан тийүү үчүн жарык тийген дубалга перпендикуляр болуш керек. Верстактардын ортосундагы аралык алдыга-артка болгон багытта $0,8$ метрден кем эмес болушу керек.

14. Бир орундуу верстактардын катарынын ортосундагы аралык $1,0$ метрден кем эмес, ал эми эки орундуулардыкы - $1,5$ метрден кем эмес болушу керек. Верстактарга кыскачтар алардын окторунун ортосуна $0,9$ метр аралыкка бекитилет. Жыгач менен иштөөчү верстактардын кысымдыгы $0,65-0,7$ метр болгон алдын ала сактагыч торлору менен камсыз болушу керек.

15. Бургуучу жана курчутуучу жана башка станоктор атайын фундаментте орнотулушу керек жана алдын ала сактагыч торлору, сактагычтар менен жабдылышы жана ичине жарык берилиши керек.

16. Жыгач жана темир менен иштөөчү верстактар окуучулардын боюна дал келиши керек жана бут койгучтары болуш керек.

17. Жыгач жана темир устаканалар жана кыздар үчүн үй-тиричилик кабинеттери муздак жана ысык суусу бар жуунуучу ванналар, электр сүлгүлөр же кагаз сүлгүлөр менен камсыз болушу керек.

03. Эмгекке үйрөтүү устаканалары, үй-тиричилик кабинеттери, спорттук залдар биринчи медициналык жардам берүү үчүн калар менен камсыз болушу керек.

04. Узартылган күндүн тобуна катышкан биринчи класстын окуучулары үчүн уктуочу жайлар балдар жана кыздарга өзүнчө ку керек. Алар өспүрүмдүк (1600x700 мм өлчөмү менен) же орнотулган бир ярустуу керебеттер менен жабдылат. Уктуо лорүндөгү керебеттердин арасын анча көп кылбай жайгаштырат: сырткы дубалдан - 0,6 метрден кем эмес, жылуулук ттерден - 0,2 метр, керебеттердин ортосундагы жазылык - 1,1 метрден кем эмес, эки керебеттин баш жагындагы аралыгы - 0,3-

05. Узартылган күндүн тобуна катышкан биринчи класстын окуучулары үчүн оюн бөлмөлөрүндө эмеректер, оюн жана спорттук улар окуучулардын боюна дал келиши керек. Эмеректи аянттын көбүрөөк бөлүгүн кыймылдуу оюндар үчүн бошотуп, оюн нүн периметри боюнча коюу зарыл. Жумшак эмерек колдонууда чечилүүчү каптары (2ден кем эмес) болуш керек, аларды ттүү түрдө бир айда бир жолудан кем эмес жана кирдегенде алмаштырып туруу зарыл. Оюнчуктарды жана окуу куралдарын үчүн атайын шкафттар коюлат.

06. Телевизорлор атайын тумбаларга полдон 1,0-1,3 м бийиктикте коюлат. Телекөрсөтүүлөрдү көрүүдө көрүүчүлөрдүн орду ан көрүүчүлөрдүн көзүнө чейинки 2 м кем эмес аралыкта жайгаштырылат.

7. Аба-жылуулук режимине болгон талаптар

07. Жалпы билим берүү уюмдарынын имараттары борбордук жылуулук берүү жана аба алмаштыруу системалары менен лат, алар турак жана коомдук имараттарды куруу жана долбоорлоштуруу ченемдерине дал келиши керек жана микроклиматтын ба чөйрөсүнүн оптималдуу параметрлерин камсыз кылышы керек.

Микроклиматты жакшыртуу максатында окуу жайларды жана рекреацияларды жашылдандыруу пайдаланылат. Жайларды дандыруу үчүн фитонциддик активдүүлүгү жогору болгон, уулуу заттарды жана көмүр кычкыл газды өзүнө сиңирип алуу мүнө ээ өсүмдүктөр колдонулат. Ички жашылдандыруу үчүн тикенектүү жана уулуу өсүмдүктөрдү колдонууга, ошондой эле циялоо жолдоруна орнотууга тыюу салынат.

(Р. Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

08. Уюмдарда буу менен жылуулук берүү колдонулбайт. Жылуулук берүү приборлоруна тосмолорду орнотууда колдонулуучу алдар балдардын ден соолугуна зыян келтирбеш керек. Жыгач-кырынды плиткасынан жана башка полимердик алдардан жасалган тосмолорго тыюу салынат.

09. Ташып жүрүүчү жылуулук берүү приборлорун, ошондой эле инфракызыл нур чыгарган жылыткычтарды колдонууга ит.

10. Климаттык шарттарга карата абанын температурасы окуу жайларында жана кабинеттерде, психологдун жана логопеддин этинде, лабораторияларда, актовый залда, ашканада, рекреацияларда, китепканада, кире бериштеги бөлмөдө, гардеробдо - +18° °С болушу керек; спорттук залда жана секциялык сабактарды өткөрүү үчүн бөлмөлөрдө, устаканаларда - +17° - +20 °С; уктуучу оюн бөлмөлөрүндө, мектепке чейинки билим берүү бөлүкчөлөрүнүн жана мектепке караштуу интернаттын жайларында - +20° °С; медициналык кабинеттерде, спорттук залдын кийинип-чечинүүчү бөлмөсүндө - +20° - +22 °С, душ бөлмөсүндө - +25 °С.

11. Температураны контролдоп туруу үчүн окуу жайлар жана кабинеттер тиричилик термометрлери менен камсыз болушу керек.

12. Сабактардан сырткары мезгилде, жалпы билим берүү уюмдарынын жайларында балдар жок кезде +15 °С төмөн эмес температура кармалып турушу керек.

13. Жалпы билим берүү уюмдарынын жайларында абанын салыштырмалуу нымдуулугу 40-60%ды түзүш керек, абанын кыймыл ылдамдыгы 0,1 м/секундадан көп болбошу керек.

Окуу жайдагы көмүртектин диоксидинин орточо концентрациясы миллионго 1500 бөлүкчөдөн (ppm) ашпоого тийиш.

КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

14. Эгерде иштеп жаткан жалпы билим берүү уюмдарында от жагуу меши бар болсо, анда от коридордон жагылат. Жайлардагы кычкыл көмүртек менен бузбоо үчүн мештин түтүгү отун толугу менен күйүп бүткөндө жана окуучулар келгенге чейин эки эрте жабылыпшы керек.

15. Окуу жайлар танапис учурунда желдетилет, ал эми рекреациялыктар - сабак учурунда. Сабактар башталганча жана алар аяктагандоо окуу жайларын өтмө шамал менен желдетүү керек. Өтмө шамал менен желдетүүнүн узактыгы аба ырайына, шамалдын ылдамдыгына жана ылдамдыгына, жылуулук берүү системасынын натыйжалуулугуна карата аныкталат. Өтмө шамал менен желдетүүнүн узактыгы ушул санитардык эрежелердин 3-таблицасында көрсөтүлгөн.

3-таблица

Сырттагы абанын температурасына карата өтмө шамал менен желдетүүнүн сунушталуучу узактыгы

Сырттагы температура, °С	Жайларды желдетүүнүн узактыгы, мин.	
	кичине танапистерде	чоң танапистерде жана сменалардын ортосунда
0н + 6га чейин	4-10	25-35
0го чейин	3-7	20-30
- 5ке чейин	2-5	15-25
- 10го чейин	1-3	10-15
н төмөн	1-1,5	5-10

16. Дене тарбия сабактары жана спорттук секциянын сабактары жакшы аэрациялануучу спорттук залдарда өткөрүлөт.
17. Терезелердин ачылуучу рычагдык аспаптары бар фрамугдары же форточкалары болушу керек. Желдетүү үчүн колдонулган фрамугдардын жана форточкалардын аянты окуу жайларында полдун 1/50 аянтынан кем болбошу керек. Фрамугдар жана фрамугкалар жылдын бүт мезгилинде оң абалда болушу зарыл.
18. Терезелерге бүтүн айнек полотнолор салынышы керек. Сынган айнектерди тез арада алмаштыруу зарыл.
19. Абаны оп тартуучу өзүнчө системалар төмөнкү жайлар үчүн каралат: окуу жайлар жана кабинеттер, актовый залдар, спорт залдары, тирлер, ашканалар, медициналык пункттар, киноаппарат бөлмөсү, санитардык түйүндөр, тазалоочу шаймандарды жуу жана сактоочу жайлар, жыгач жана темир устаканалар. Механикалык абаны оп тартуу системасы устаканаларда жана спорт залдарында коюлган тейлөөчү эмгек кабинеттеринде орнотулат.

8. Табигый жана жасалма жарыктандырууга болгон талаптар

20. Турак жана коомдук имараттарга табигый, жасалма, биргелешкен жарыктандырууга болгон гигиеналык талаптарга ылайыктуу абалда окуу жайларында табигый жарык берилиши керек.
21. Табигый жарыгы жок төмөнкүлөр долбоорлонот: спорт залдары, спорттук жайлар; гимнастика залындагы дааратканалар; душ бөлмөсү жана дааратканасы; кампалар; радиотүйүндөр; киносүрөтлабораториялар; китеп сактоочу жайлар; архивдик жайлар; насостук суу түтүктөрү жана канализациялар; аба алмаштыруу камералары; башкаруу түйүндөрү жана приборлордун инженердик жана технологиялык жабдууларын орнотуу жана башкаруу үчүн башка жайлар; дезинфекциялоо жабдууларын сактоо үчүн жайлар.
22. Окуу жайлар сол капталдан табигый жарык тийгидей кылып долбоорлонот. Окуу жайлар 6 метрден көп терең болгондо, оң капталдан жарык берүү түзүлүшүнүн болушу милдеттүү, анын полдон болгон бийиктиги 2,2 метрден кем болбошу керек. Негизги жарык окуучунун бет маңдайынан жана артынан берүүгө туюну салынат.
23. Эмгекке үйрөтүү устаканаларында, акты жана спорттук залдарда эки капталынан табигый жарык тийип турууга болот.
24. Табигый жарыктын коэффициентинин (мындан ары - ЭЖК) мааниси жалпы билим берүү уюмдарынын жайларынын табигый жарыктын кыймыл-аралыгына карата ченемделет:

Жайлардын түрлөрү	ЭЖКны жана жарыктын (Г - горизонталдуу, В - вертикалдуу) ченемдөө жумуш жасалуучу үстүнкү	Эшиктин жарыгы	Бириктирилген жарык берүү
		ЭЖК, %	ЭЖК, %

	бети жана жалпактык жана полдун үстүндөгү тегиздиктин бийиктиги, метр	Үстүнкү жана бириктирилген жарык берүүдө	Капталдан жарык тийүүдө	Үстүнкү жана бириктирилген жарык берүүдө	Капталдан жарык берүүдө
ытык бөлмөлөр, еттер, ориялар	Жумуш столдору жана парталар: Г-0,8 Досканын ортосу: В-1,5	4,0 -	1,5 -	2,1 -	1,3 -
рматика жана өөчү техника еттери	Г-0,8 Дисплейдин экраны: В-1	3,5 -	1,2 -	2,1 -	0,7 -
икалык ние жана сүрөт у окуу еттери	Г-0,8 Жумуш жасоо, чийүү үчүн доскалар, жумуш столдору	4,0 -	1,5 -	2,1 -	1,3 -
еттердеги анттык лөр	Г-0,8	3,5	1,2	2,1	0,7
илдарды, ты иштетүү на устаналар	Верстактар, жумуш столдору, Г-0,8	-	-	3,0	1,2
ричилик еттери	Г-0,8	4,0	1,5	2,1	1,3
тук залдар	Г-0,0 В-2,0	2,5	0,7	1,5	0,4
кабык индер	Г-суунун үстү	2,0	0,5	1,2	0,3
ациялар	Г-0,0	2,0	0,5	1,2	0,3

5. Окуу жайларында бир капталынан табигый жарык тийген учурда терезеден эң алыстагы парталардын үстүндөгү ЭЖК и кем болбошу керек. Эки тараптан эшиктин жарыгы тийип турган учурда ЭЖКнын көрсөткүчү ортоңку катарларда эсептелет 5%ды түзүшү керек.

26. Жарыктык коэффициенти (ЖК) 1:6 түзүшү керек.

27. Окуу жайлардын терезелери горизонттун түштүк, түштүк-чыгыш жана чыгыш тараптарга карашы керек. Түндүк тарапка ие, сүрөт тартуу кабинеттеринин, ошондой эле ашкананын терезелери карашы мүмкүн. Информатика кабинеттеринин багыты үчкө жана түндүк-чыгышка карайт.

28. Окуу жайлардын терезелерине терезенин алдындагы тактайдан төмөн эмес кылып, жөнгө салынуучу күндөн калкалоочу үш (көтөрүлүүчү-бурулуучу жалюзилер, кездеме терезе пардалар, эшиктен тийген жарыктын деңгээлин төмөндөтпөгөн, ты жакшы таратуучу касиети бар ачык түстөгү пардалар) менен жабдылат. Поливинилхлор пленкасынан жана башка эшиктен жарыкка тоскоол болуучу пардаларды, орнотмолорду колдонууга тыюу салынат.

29. Иштебеген учурда пардаларды терезелердин ортосундагы дубалдарга тартып коюу зарыл.

30. Күндүн жарыгын үнөмдүү пайдалануу жана окуу жайларга тегиз жарыктандыруу үчүн төмөнкүлөргө тыюу салынат: терезенин айнектерин сырдоого;

терезенин алдындагы тактайга гүл коюуга, алар полдон 65-70 сантиметрге бийик болгон ташылуучу гул салгычтарга салынат; терезелердин ортосундагы дубалдарга илинүүчү кашпого салынат;

31. Айнектер кирдешине жараша, бирок бир жылда 2 жолудан кем эмес (күзүндө жана жазында) жууп-тазаланат.

32. Жалпы билим берүү уюмдарынын бардык жайлары турак жана коомдук имараттарга табигый, жасалма, бириктирилген жарыктандырууга болгон гигиеналык талаптарына ылайык жасалма жарыктандыруу менен камсыз болушат.

33. Окуу жайларында жалпы жарык берүү системасы шыпка илинүүчү чыңалуудагы чырактар же түс берүү спектри боюнча люминесценттик лампалар менен камсыздалат: ак, агыш, накта ак.

34. Бир жайдын ичинде люминесценттик лампаларды жана жалпы жарыктандыруу үчүн ичинде зымы бар лампаларды колдонууга болбойт.

35. Окуу кабинеттерде, аудиторияларда, лабораторияларда жарыктандыруунун деңгээли төмөнкү ченемдерге дал келиши керек: аудиториялардын үстүндө - 300 - 500 лк, техникалык чийүү жана сүрөт кабинеттеринде - 500 лк, информатика кабинеттериндеги аудиториялардын үстүндө - 300 - 500 лк, класстык досканын бетинде - 300 - 500 лк, актовый жана спорттук залдарда (полдун үстүндө) - 200 лк, лекцияларда (полдун үстүндө) - 150 лк.

36. Окуу жайларда жалпы жарыктандыруу системасы колдонулат. Чырактар жана люминесценттик лампалар жарык тийген жерге параллель болуп сырткы дубалдан 1,2 м жана ички дубалдан 1,5 м аралыгында тагылат.

37. Өзүнүн жарыгы жок класстык доска жергиликтүү жарыктандыруу - атайын класстык доскаларды жарыктандыруу үчүн колдонулган софиттер менен жабдылат. Чырактар досканын үстүнкү кырынан 0,3 м жана на 0,6 м бийик кылып класс тарапка карата

18. Окуу жайлар үчүн жасалма жарыктандыруунун системасын долбоорлоодо чырактардын линиясын ар бирин өзүнчө рууну алдын ала кароо керек.

19. Жасалма жарыкты үнөмдүү пайдалануу жана окуу жайларга тегиз жарыктандыруу үчүн чагылдыруу коэффициенти менен күнүрт кылган жасалгалоо материалдарды жана сырларды колдонуу зарыл: шып үчүн - 0,7-0,9; дубалдар үчүн - 0,5-0,7; пол 0,4-0,5; эмерек жана парталар - 0,45; класстык доскалар үчүн - 0,1-0,2.

10. Төмөнкү түстөгү сырларды колдонуу сунуш кылынат: шып үчүн - ак; окуу жайлардын дубалдары үчүн - сарынын, саргыч, күлгүндүн, жашылдын, көгүштүн ачык түстөрүн; эмерек үчүн (шкафтар, парталар) - табигый жыгачтын түсү же ачык жашыл; ык доскалар үчүн - кочкул жашыл, кочкул күрөң; каалгалар, терезенин рамалары үчүн - ак.

11. Булганганына карата бирок бир жылда 2 жолудан кем эмес чырактардын арматураларын тазалоо жана күйүп кеткен арды өз убагында алмаштыруу зарыл.

9. Суу менен камсыз кылууга жана канализацияга болгон талаптар

12. Жалпы билим берүү уюмдарынын имараттары чарбалык-ичүүчү суу менен камсыз кылуунун, канализациянын жана суу аларынын борбордоштурулган системасы менен жабдылышы керек.

13. Муздак жана борбордоштурулган ысык суу менен жалпы билим берүү уюмдарынын, мектепке чейинки билим берүүнүн жалпы билим берүү уюмдарына караштуу интернаттардын жайлары камсыз болушат, анын ичинде: жаңы курулуп жана реконструкцияланып жаткан жалпы билим берүү уюмдарынын тамак-аш блогунун жайлары, ашканасы, буфети, душ бөлмөсү, учу жайлары, жеке гигиена кабиналары, медициналык багыттагы жайлары, эмгекке үйрөтүү устаканалары, үй-тиричилик каттери, башталгыч класстардын жайлары, сүрөт тартуу, физика, химия жана биология кабинеттери, лаборанттын бөлмөсү, очу инвентарларды сактоо үчүн жайлары жана дааратканалары.

14. Калктуу пунктта борбордоштурулган суу менен камсыздалбаган жалпы билим берүү уюмдары үзгүлтүксүз муздак суу жана ытуучу системасынын орнотмосу менен камсыздалышы керек.

15. Жалпы билим берүү уюмдарды Кыргыз Республикасынын ичүүчү суу менен камсыз кылуу мыйзамдарынын талаптарына берген коопсуз суу менен камсыз кылынат.

17. Канализациясы жок райондордогу айылдык калктуу конуштарда жалпы билим берүү уюмдарынын имараттары локалдык о курулмаларын орнотуу аркылуу ички канализация менен жабдылат.

ырткы дааратканаларды жайгаштыруу үчүн жерди тандоо, аларды орнотуу жана жабдуу колдонулуудагы санитардык-иологиялык эрежелердин жана ченемдердин талаптарына ылайык жүргүзүлүүгө жана Кыргыз Республикасынын калкынын рдык-эпидемиологиялык бакубаттыгы жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашылууга тийиш.

ирткы дааратканалардын айланасындагы аймак түшкөн суулар агып кетүү үчүн жантайтылып асфальт же плитка төшөлүүгө машылдандырылууга тийиш.

лпы билим берүү уюмдарында дааратканаларга кирүү эркек балдарга жана кыздарга өзүнчө болуп, табигый жана жасалма андыруу болушу зарыл, анын ичинде дааратканага чейинки жол да жарыктандырылышы керек. Дааратканалар жалпы билим юмунун имаратынан 25 метрден кем эмес аралыкта жайгаштырылышы керек.

ирткы чуңкурлуу дааратканалар каалгалары бар кабиналар менен жабдылууга тийиш, бийиктиги жерден 1,8 метрден кем эмес, 1,2 м жетпеген тосмолор менен бөлүнүп туруусу зарыл. Кабиналар 0,8 м x 1 м өлчөмүндө болушу керек. Кыздар үчүн кабиналардын кабиналарынын бири 1,8 м x 1,2 м өлчөмүндө болууга тийиш.

ааратканалардын жана жуунуучу бөлмөлөрдүн полунун үстү жуула турган, жылчыксыз, кемтиксиз, жаракасыз жана башка калык бузулуулары жок болууга тийиш. Дубалдары оңой тазалана тургандай болушу керек.

роо сыртына чатырчасы (бастырмасы), экран-тосмолору жок дааратканаларды орнотууга жана чуңкуру 2/3 көлөмдөн ашыкча дааратканаларды пайдаланууга жол берилбейт.

ааратканалардын санитардык абалын атайын тейлөөчү персонал камсыздайт.

йлөөчү персоналда атайын жайда же шкафта сакталууга тийиш болгон маркерленген тазалоочу инвентарь, щеткалар, ктор, дезинфекциялоочу каражаттардын запасы ээ болууга тийиш.

айларды жана санитардык-техникалык приборлорду тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн дезинфекциялоочу каражаттар улат. Дезинфекциялоочу каражаттар мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүккө, шайкештиги жөнүндө декларацияга, гтарды колдонуунун тартиби жөнүндө нускамага ээ болушу керек.

зинфекциялоочу каражаттарды сарптоо дезинфекциялоо каражаттарын колдонуу боюнча нускамага ылайык тазалануучу и 1 кв. метрине эритмени сарптоо ченеми эсебинде жүргүзүлөт.

зинфекциялоочу каражаттардын эритмелери куюлган идиштер капкак менен жабылып, каражаттын аталышы, анын трациясы, арналышы жана даярдалган датасы көрсөтүлүүгө тийиш. Жарактуулук мөөнөтү өткөн дезинфекциялоочу гтарды жана эритмелерди колдонууга тыюу салынат.

ковиналар, эшиктердин туткалары дезинфекциялоочу каражаттар менен сүртүү ыкмасы аркылуу тазаланат.

итаздар, сырттагы дааратканалар жана биодааратканалар суу чачыратуу жолу менен дезинфекцияланат.

ууп-тазалоо үчүн маркерленген тазалоочу инвентарь, щетка, чүпүрөк, дезинфекциялоочу жана тазалоочу каражаттар берилет, айын жайларда жана шкафта сакталат.

инфекциялоочу инвентарь жууп-тазалоодон кийин капкагы тыгыз жабылган идиште дезинфекциялоочу эритмеге салынып, дезинфекцияланат. Дезинфекциялоодон кийин тазалоочу материал суу менен чайкалат жана кургатылат.

(Р. Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

48. Жалпы билим берүү уюмдары ичүүчү суу коопсуздугуна жооп берген суу менен камсыздалат.

49. Жалпы билим берүү уюмдарында суу ичүү режими төмөнкү формаларда уюштурулат: стационардык ичүүчү фонтанчиктер; ерге куюлган суу.

50. Окуучулар билим берүү уюмдарында канча убакыт болсо, ошол убакыт бою аларга ичүүчү суу жеткиликтүү болушу керек.

51. Стационардык ичүүчү фонтанчиктердин конструктивдүү чечимдеринде бийиктиги 10 сантиметрден кем болбогон милдик аккан, суунун тегерегине чектетүүчү шакекченин болуусун алдын ала кароо зарыл.

52. Суу ичүү тартибин бөтөлкөгө куюлган сууну пайдалануу менен уюштурууда жалпы билим берүү уюмунда таза идиштин жана фаянс - тамактануучу залда, бир жолку кичи стакан менен - окуу жана уктоочу жайларда) жетиштүү саны менен, ошондой эле жана колдонулган айнек жана фаянс идиштери үчүн маркировкаланган подностор менен, бир жолу колдонулуучу идиштерди чогултуу үчүн - контейнерлер менен камсыз кылуусу зарыл.

53. Калктуу пунктта борбордоштурулган суу менен камсыз кылуу болбогондо окуучулардын суу ичүү тартибин уюштуруу ерге куюлган сууну пайдалануу менен гана жүргүзүлөт.

Сууну күндүн нуру түздөн-түз тийген пластик идиште сактоого, ошондой эле сактоо мөөнөтү 3 сааттан ашпоосу талап кылынган сууну кайталап кайнатууга жол берилбейт.

(Р. Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

10. Ылайыкталган имараттарда жайгаштырылган жалпы билим берүү уюмдарынын жайларына жана жабдууларына болгон талаптар

5. Жалпы билим берүү уюмдарын ылайыкталган имараттарда жайгаштырууда жайлардын милдеттүү жыйындысы болушу окуу класстары, тамактанууну уюштуруу үчүн жайлар, медицина багытындагы жайлар, рекреациялар, административдик-экономикалык жайлар, сантүйүндөр, гардеробдор.

6. Окуу жайлардын жана кабинеттердин аянты колдонуудагы санитардык эрежелердин талаптарына ылайык бир класстагы окурмандардын санына карата аныкталат.

7. Өздүк спорттук залды жабдууга мүмкүнчүлүк жок болсо, жалпы билим берүү уюмдарынын жанында жайгашкан спорттук залдар колдонулат.

8. Гардеробдор болбогон учурларда рекреацияларда, коридорлордо илгичтер жайгаштырылат.

11. Билим берүү процессинин режимине болгон гигиеналык талаптар

69. Окуу сабактары саат 8ден эрте башталбайт.

60. Өзүнчө сабактарды терең окутуу уюмдарында, лицейлерде, гимназияларда окутуу I-сменада гана өткөрүлөт.

Эки сменада иштеген уюмдарда 1, 5, бүтүрүүчү 9 жана 11-класстардын сабактары биринчи сменага гана коюлат.

63. Бир жумалык билим берүү жүктөмдү бир жума ичинде бир кылка бөлүштүрүү керек, анда бир күндүн ичиндеги мүмкүнүн II максималдуу жүктөмдүн көлөмү төмөнкүнү түзүшү керек:

64. Сабактардын расписаниесин милдеттүү жана ийримдик сабактар үчүн өзүнчө түзүлөт. Ийримдик сабактарды милдеттүү гана аз болгон күндөргө коюу керек. Акыркы сабак менен факультативдик сабактын ортосунда 45 мүнөт тыныгуу болушу керек.

66. Сабактардын жүгүртмөсүн түзүүдө бир күндө жана бир жумада сабактарды ар кандай татаалдыгына жараша кезеги менен зарыл: билим берүүнүн 1-тепкичинин окуучулары үчүн негизги сабактарды (математика, орус жана чет тил, жаратылыш таануу, математика) музыка, сүрөт, көркөм өнөр, эмгек, дене тарбия сабактары менен кезек келтирүү керек; билим берүүнүн 2 жана 3 чинин окуучулары үчүн табият таануу-математикалык профилдеги сабактар гумманитардык сабактар менен кезектеши керек

67. 1-класстар үчүн өтө оор сабактар 2-сабакка; 2-4-класстарга - 2-3-сабактарга; 5-11-класстарга 2-4-сабактарга коюлушу керек.

68. Башталгыч класстарда бир сабак удаа эки жолу өтүлбөйт.

69. Бир окуу күнүндө контролдук иш бир гана жолу өткөрүлөт. Контролдук иштерди 2-4-сабактарда өткөрүлөт.

70. Бардык класстарда сабактын узактыгы (академиялык саат) 45 мүнөттөн ашпашы керек. Ал эми 1-класстын сабактарынын узактыгы ушул санитардык эрежелердин 171-пункту менен жөнгө салынат, компенсациялык класстын сабактарынын узактыгы 40 мүнөттөн ашпайт.

71. 1-класстагы окутууда төмөнкү кошумча талаптарды аткарылышы керек:

окутуу 5 күндүк жана 1-сменада болушу керек;

биринчи жарым жылдыкта "тепкичтик" режимди пайдалануу (сентябрда, октябрда - бир күндө 3 сабактан ар бири 35 мүнөттөн, декабрда - 4 сабактан ар бири 35 мүнөттөн; январь - май - 4 сабактан ар бири 45 мүнөттөн);

окуу күнүнүн ортосунда узактыгы 40 мүнөттөн ашпаган динамикалык тыныгуу уюштуруу сунушталат.

узартылган күндүн тобуна катышкандар үчүн күндүзгү уктоо (1 сааттан кем эмес), 3 маал тамактануу жана таза абада сейилдөө үчүн зарыл;

окутуу балл коюп баалоосуз жана үй тапшырмасыз өткөрүлөт;

каникулдагы режимде окугандар үчүн үчүнчү чейректин ортосунда кошумча бир жумалык каникул каралат.

72. Бир жума ичинде окуучулар өтө чарчабоосу жана акыл-эсинин иштөө жөндөмдүүлүгүнүн оптималдык деңгээлин сактоо үчүн эңкейиш жана жума күнү жеңилдетилген окуу күнү болушу керек.

73. Сабактардын арасындагы танапис 10 мүнөттү түзөт, чоң танапистин узактыгы 20-30 мүнөт (2 же 3-сабактан кийин). Бир у чоң танапистин ордуна 2 же 3-сабактан кийин ар бири 20 мүнөттөн эки танапис уюштурушу мүмкүн.

74. Тыныгууну таза абада уюштуруу сунушталат. Ушул максатта күндө өткөрүлүүчү чоң танапистин динамикалык туусунун узактыгын 45 мүнөткө чейин узартылат, анын 30 мүнөтүнөн кем эмес убакыты уюмунун спорт аянттарында, спорттук рында же рекреацияларында кыймылдуу-активдүү иш аракеттерди уюштурууга бөлүнөт.

75. Сменалардын алмашуусунун ортосундагы убакыт жайларды тазалоо жана желдетүү үчүн 30 мүнөттөн кем болбошу керек. Эмес эпидемиологиялык кырдаалда дезинфекциялык жумуштарды жүргүзүү үчүн убакыт 60 мүнөткө чейин узартылат.

76. Окуу процессинде инновациялык билим берүү программаларын жана технологияларын, сабактардын жүгүртмөсүн, окуунун дерин колдонууга алардын окуучулардын физиологиялык абалына жана ден соолугуна терс таасири тийбесе мүмкүнчүлүк ет.

77. Аз комплекттүү айылдык билим берүү мекемелеринде конкреттүү шарттарга, окуучулардын санына, алардын жашынын мүктөрүнө жараша билим берүүнүн 1 тепкичинде окуучулардан класс-комплекттерин түзүүгө мүмкүнчүлүк берилет. Мында алдуу болуп, билим берүүнүн 1 тепкичиндеги ар кандай жаштагы окуучуларды өзүнчө окутуу эсептелет.

80. Окуу жумасынын узактыгына карабастан, бир күндөгү сабактын саны башталгыч класстарда 5тен көп эмес, ал эми 5-11- арда 6 сабактан көп

82. Окуучулардын чарчоосун, келбетинин жана көзүнүн көрүүсүнүн бузулушун алдын алуу үчүн сабактарда чакан дене лык мүнөттөрдү жана көздүн гимнастикасын өткөрүү зарыл.

83. Сабак учурунда (текшерүү иштерден тышкары) окуу иш аракеттин ар кандай түрлөрүн кезектөө зарыл. Окуучулардын окуу кетинин түрлөрүнүн орто үзгүлтүксүз узактыгы (кагаздан окуу, жазуу, угуу, жооп берүү ж.б.) 1-4-класстарда 7-10 мүнөттөн ы керек. 5-11-класстарда 10-15 мүнөттөн ашпашы керек. Көздөн дептерге же китепке болгон аралык 1-4-класстардын ларыныкы 25-30 сантиметрди, 5-11-класстардын окуучуларыныкы - 45 сантиметрди түзүшү керек.

4. Окуу процессинде окутуунун техникалык каражаттарын үзгүлтүксүз колдонуу узактыгы ушул санитардык эрежелердин 5- асына ылайык белгиленет.

5-таблица

Сабактарда техникалык каражаттарын үзгүлтүксүз колдонуу узактыгы

Үзгүлтүксүз узактык (мүн.), андан көп эмес

стар	Окуу доскаларында жана	Телекөрсөтүүлөрдү көрүү	Окуу доскаларында жана чагылдырылып	Компьютердин жеке мониторунда	Аудио- жазууну угуу	Аудио- жазууну кулакка
------	------------------------------	----------------------------	---	-------------------------------------	---------------------------	------------------------------

	чагылдырылып көрсөткөн экрандарда сүрөттөрдү көрүү		көрсөткөн экрандарда динамикалык сүрөттөрдү көрүү	сүрөт менен иштөө		коюп угуучу аспап аркылуу угуу
2	10		15	15	20	10
4	15		0	20	20	15
7	20		25	25	25	20
1	25		30	0	25	25

5. Көзгө күч келүү менен байланышкан техникалык каражаттарды колдонгондон кийин көздүн чарчоосун алдын алуу үчүн комплекстерин, ал эми сабактын аягында - жалпы дененин чарчоосу үчүн дене тарбиялык машыгууларын өткөрүү зарыл.

6. Кыймылдоодо биологиялык муктаждыктарды канааттандыруу үчүн окуучулардын жашына карабастан бир жумалык алдык мүмкүн болгон жүктөмдүн көлөмүндө каралган бир жумада дене тарбия сабагын 3 жолудан кем эмес өткөрүү зарыл. Дене тарбия сабагын башка сабактар менен алмаштырууга болбойт.

7. Окуучулардын кыймыл аракетин көбөйтүү үчүн окуучулардын окуу пландарына кыймыл-активдүү мүнөздөгү предметтер (аэробика, ритмика, заманбап жана бал бийлерин, адаттагы жана улуттук спорттук оюндарды үйрөтүүнү) кошулат.

8. Окуу процессинде окуучулардын кыймылдык активдүүлүгү дене тарбия сабагынан тышкары төмөнкүлөрдүн эсебинен болот:

дене тарбиялык мүнөттөр;

машыгууларда уюштурулган кыймылдуу оюндар;

саябатталган күндүн тобуна катышкан балдар үчүн спорттук саат;

каникулдан тышкары спорттук сабактар жана мелдешүүлөр, жалпы мектептик спорттук иш чаралар, ден соолук күндөрү;

каникулда жана клубдарда өз алдынча дене тарбия сабактары.

9. Дене тарбия сабактарындагы, мелдештердеги, спорттук профилдеги сабактан тышкары окууларда, динамикалык жана каникул сааттарды өткөрүүдө спорттук профилдеги сабактан тышкары окууларда спорттук жүктөмдөр окуучулардын жашына, ден соолугуна абалына жана дене тарбиялык даярдыгына, ошондой эле метеосарттарына (эгерде таза абада уюштурулган болсо) дал келүү керек.

10. Окуучуларды дене тарбиялык-ден соолукту чыңдоочу жана спорттук-коомдук иш чараларда катышуу үчүн негизги, катмардык жана атайын топторуна бөлүштүрүүнү алардын ден соолугун (же алардын ден соолугу жөнүндө маалымкатын негизинде)

Уу менен врач жүргүзөт. Негизги дене тарбиялык топтогу окуучуларга алардын жашына ылайык бардык дене тарбиялык-ден соолугу чыңдоочу иш чараларга катышууга уруксат берилет. Даярдоочу жана атайын топтордун окуучулары менен дене тарбиялык-соолукту чыңдоочу иш чаралар врачтын корутундусун эске алуу менен жүргүзүлөт.

11. Ден соолугу боюнча даярдоочу жана атайын топторго киргизилген окуучулар жеңилдетилген дене тарбия менен аракеттенет.
12. Дене тарбия сабактарын таза абада өткөрүү зарыл. Жаан, шамал жана суук күндөрү дене тарбия сабактары залда өткөрүлөт.
13. Билим берүү программасында каралган эмгек сабактарында ар кандай мүнөздөгү тапшырмалар менен кезектелет. Сабактын өз алдынча иштин бүт убактысынын ичинде иштин бир түрү менен алектенүүгө болбойт.
14. Устаканаларда жана үй-тиричилик кабинеттеринде окуучулар бардык жумуштарды атайын кийим кийип аткарышат (халат, шапка, берет, жоолук). Көзгө зыян келүүчү коркунучу бар иштерди аткарууда коргоо көз айнектерин тагынуу керек.
15. Окуучуларды 18ден жаш адамдарга иштөөгө тыюу салынган зыяны бар же кооптуу шарттардагы жумуштарды иштетүүгө, ошондой эле санитардык түйүндөрдү жана жалпы колдонуу жерлерди тазалатууга, терезелерди жана чырактарды жуудурууга, абадагы карды түшүртүүгө жана башка ушуларга окшогон иштерди иштетүүгө тыюу салынат.
16. Узартылган күндүн топторундагы ийримдик иштер окуучулардын жашына жараша болот жана кыймылдуу-активдүү жана азыркы сабактардын ортосундагы балансты камсыз кылышы керек.
17. Үй тапшырмалардын көлөмү (бардык сабактар боюнча) аны аткаруу үчүн кеткен убакыт төмөнкүдөн жогору болбош керек (нормиялык саатта): 2-3-класстарда - 1,5 саат., 4-5-класстарда - 2 саат., 6-8-класстарда - 2,5 саат., 9-11-класстарда - 3,5 саатка.
18. Жыйынтыктоочу аттестацияны өткөрүүдө экзамен бир күндө бирден көп болбошу керек. Экзамендер ортосундагы тыныгуу өтө аз болбош керек.
19. Күндөлүк китептердин жана жазуу буюмдарынын салмагы төмөнкүдөн жогорулабашы керек: 1-2-класстар үчүн - 1,5 кг, 3-4-класстар үчүн - 2 кг, 5-6-класстар үчүн - 2,5 кгдан жогору, 7-8-класстар үчүн - 3,5кгдан жогору, 9-11-класстар үчүн 4,0 кгдан жогору.

12. Окуучулардын медициналык тейлөөсүн уюштурууга жана жалпы билим берүү уюмдарынын жумушчуларынын медициналык кароолоруна болгон талаптар

12. Жалпы билим берүү уюмдарында медициналык кызматкерлердин ишин жана алдын алуучу иштерди жүргүзүү үчүн белгиленген шарттар түзүлүшү керек. Зарыл болгон орнатмолор, аспаптар, медикаменттер, ар бир класс үчүн көздүн көрүүсүнүн нормасын аныктоо боюнча таблицалар менен жабдылган медициналык жана тиш доктур кабинеттери түзүлүшү керек. (Булардын үчүсү ҮДТда жайгашат)

03. Балдар, алардын ден соолугу жөнүндө документтери болгондо, эмдөөлөрдү өткөндө жана жугуштуу оорулары болбогондо ишке кабыл алынат.

04. Сентябрьдын биринчи 15 күнүнүн ичинде окуучуларга анкета толтурулат. Класстык журналга мектептин медициналык каткери ден соолук барагын тариздейт, ага ар бир окуучунун антропометрикалык маалыматтары, ден соолугунун тобу, дене кыймыл-сабактарынын тобу, ден соолугунун абалы, окуу эмерегинин сунушталган өлчөмү, ошондой эле медициналык көрсөтмөлөрү жөнүндө маалыматтар жазылат.

05. Жалпы билим берүү уюмдарында окуучулар ооруп келгенден кийин сабактарга кирүүгө жалпы билим берүү уюмдарында медицинардан маалымкат болгон гана учурда мүмкүнчүлүк алат.

06. Жалпы билим берүү уюмдарында жугуштуу жана жугуштуу эмес оорулардын алдын алуу боюнча иштер уюштурулат.

07. Педикулез оорусун аныктоо максатында ар бир каникулдан кийин жана ай сайын тандалып жылына 4 жолудан кем эмес медициналык персонал тарабынан балдарды кароону жүргүзүү зарыл. Кароолор (чачты жана кийимдерди) жарык жакшы тийген учурда, лупа жана тиштери жыш болгон тарактарды колдонуу менен жүргүзүлөт. Ар бир кароодон кийин таракты кайнак суу менен жуу керек же 70% спирттин эритмеси менен сүртөт.

08. Котур же педикулез оорусу менен ооруган окуучулар дарылануу убактысында уюмга келбейт. Алар жалпы билим берүү уюмуна врачтын маалымкаты менен далилденген дарылоо-алдын алуучу иш чаралардын бардык комплекси аяктагандан кийин кирүүгө мүмкүнчүлүк алышат.

09. Жалпы билим берүү уюмдарынын бардык кызматкерлери Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 16-майы № 100-Т "Кыргыз Республикасынын коомдук саламаттык сактоо жаатындагы нормативдик укуктук актыларын бекитүү жөнүндө" токтомунун 1-пунктуна ылайык алдын ала жана мезгилдүү медициналык кароодон өтүшөт.

10. Медициналык кароолордон баш тарткан жумушчулар ишке киргизилбейт.

13. Аймактарды жана жайларды санитардык кармоого болгон талаптар

1. Жалпы билим берүү уюмдарынын аймагы таза кармалышы керек. Аймактар күн сайын окуучулар аянтчаларга чыга электе тазаланат. Аба ырайы ысык жана кургак болуп турганда аянтчалар жана чөптүн үстү сейилдөөлөрдүн жана спорттук машыгуулардын аянтчаларына 20 мүнөт калганда сугарылат. Кышында аянтчалар жана жөө жүргүнчүлөр үчүн жолдор кардан жана муздан тазаланат.

2. Таштандыларды капкактары бекем жабылуучу таштанды чогулткучтарга чогултат, жана алардын көлөмүнүн 2/3 бөлүгү үчүн тиричилик калдыктарын алып чыгуу келишимине ылайык катуу тиричилик калдыктарынын полигонуна алып чыгат. Таштандыларды (таштанды чогулткучтар) бошотулгандан кийин аларды белгиленген тартипте уруксат берилген дезинфекциялык каражаттар менен тазалоо зарыл. Таштандыларды жалпы билим берүү уюмдарынын аймагында жана контейнерлердин ичинде жана аянтчаларга тыюу салынат.

13. Жыл сайын (жазында) бадалдар кооздолуп кыркылат, жаш, кургап калган жана майда бутактары кыйылат. Окуу жайлардын терин жаап калган же табигый жарыгынын чектелген көрсөткүчүн төмөндөткөн бийик бактардын болуусунда аларды кыюу же шырпын кыркуу иш-чаралары жүргүзүлөт.

Илим берүү уюмунун аймагындагы бак-дарактарды окуу процесси учурунда химиялык дарылоого тыюу салынат.

(Р.Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

14. Жалпы билим берүү уюмдарынын бардык жайлары күндөлүк нымдуу жуучу каражаттар менен тазаланууга тийиш.

15. Дааратканалар, ашканалар, вестибюлдар, рекреациялар ар бир танапистен кийин нымдуу тазаланууга тийиш.

16. Окуу жана көмөктөшүү жайлары сабактар аяктагандан кийин окуучулар кеткенде терезелерин жана фрамугдарын ачып коюп нат. Эгерде жалпы билим берүү уюму эки сменада иштесе, анда ар бир смена аяктагандан кийин тазаланат: полдору жуулат, ван жерлердин чаны сүртүлөт (терезелердин алдындагы тактайлар, радиаторлор ж.б.).

17. Жалпы билим берүү уюмунун жайлары бир суткада 1 жолудан кем эмес тазаланууга тийиш.

18. Жалпы билим берүү уюмунда колдонуу боюнча нускамаларды сактоо менен жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттарды душат.

19. Пол жуу үчүн дезинфекциялоочу эритмелерди так эле колдонуунун алдында окуучулар жок болгондо ажатканаларда тазаланат.

20. Дезинфекциялоочу жана жуучу каражаттар нускамага ылайык өндүрүүчүнүн баштыгында жана окуучулар жетпеген жерде тазаланат.

21. Начар эпидемиологиялык кырдаалда инфекциянын таралышын алдын алуу максатында жалпы билим берүү уюмунда алгачында эпидемияга каршы иш-чаралар өткөрүлөт.

22. Жалпы билим берүү уюмдарынын жайларында бир айда бир жолудан кем эмес генералдык тазалоо жүргүзүлөт. Генералдык тазалоодо техникалык персонал тарабынан (окуучулардын эмгегин пайдаланбастан) жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттарды колдонуу менен жүргүзүлөт. Абаны алмаштырып сордуруучу торлорунун чандары ай сайын тазаланып турат.

23. Шейшептер жана сүлгүлөр кирдегенде, бирок бир жумада бир жолудан кем эмес алмаштырылат. Окуу жылы башталаардын алдында алар дезинфекциялоочу камерада тазаланат. Дааратканаларда самын, даарат кагазы жана сүлгүлөр дайыма болуп туруш

24. Дааратканалар, душ бөлмөлөрү, буфеттер, медициналык багыттагы жайлар күн сайын эпидемиологиялык кырдаалга алгачында дезинфекциялык каражаттарды колдонуу менен тазаланат. Санитардык-техникалык жабдуулар күн сайын жуугучулар менен тазаланууга тийиш. Суу агызуучу бактардын кармагычтары жана каалгалардын кармагычтары жылуу суу жана самын менен жуулат. Раковиналар, унитаздар, улитаздардын олтургучтары ерш жана щеткалар менен жана белгиленген тартипте уруксат

Дезинфекциялоо каражаттары менен тазаланат. Дезинфекцияны, дезинсекцияны жана дератизацияны уюштуруу, жана буюмдарды боюнча колдонмого ылайык дезинфекциялык каражаттарда этикеткасы болуп, анда каражаттын аталышы, анын арналышы, берүүчү заттардын концентрациясы, даярдоо күнү, жарамдуулук мөөнөтү, коопсуздук чаралары, даярдоочунун жана берүүчүнүн реквизиттери көрсөтүлүүгө тийиш.

25. Медициналык кабинеттерде жайларды жугуштуу нерселерден тазалоодон тышкары дезинфекциялоо, стерилизациялоого кели тазалоо жана медициналык багыттагы буюмдарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 12-январындагы № 100-Т "Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо уюмдарындагы инфекциялык контролдоо боюнча нускамаларды бекитүү жөнүндө" токтомунун менен аныкталган медициналык шаймандарды да дезинфекциялоо зарыл.

26. Бир жолу колдонулуучу медициналык буюмдарга артыкчылык берилет.

27. Эпидемиологиялык коркунуч даражасы боюнча потенциалдуу коркунучтуу калдыктарга кирген медициналык калдыктар болгон учурда аларды дарылоо-алдын алуу мекемелеринин калдыктарынын бардык түрлөрүн чогултуу, сактоо, кайра иштетүү, ташуу жана жок кылуу эрежелерине ылайык зыянсыздандырат жана жок кылынат.

28. Жайларды тазалоо үчүн тазалоочу шаймандар маркировкаланат жана аныкталган жайларга бекитилет. Санитардык жерлерди тазалоо үчүн тазалоочу шаймандардын (чакалар, тазиктер, швабралар, буюмдар) белги берүүчү (кызыл түстөгү) маркировкасы болушу керек, багыты боюнча колдонулуп башка тазалоочу шаймандардан өзүнчө сакталышы керек.

29. Тазалоо аяктагандан кийин тазалоочу шаймандар жуучу каражаттарды колдонуу менен жуулат, аккан сууга чайкалат жана ташылат. Тазалоочу шаймандар атайын бөлүнгөн жайда сакталат.

30. Тамак-аш блогунун жайларынын санитардык абалын жалпы билим берүү уюмдарындагы окуучулардын тамактануусун камсыз кылуу санитардык-эпидемиялык талаптарын эске алуу менен сактоо керек. Бассейн болгон учурда жайларды жана жабдууларды тазалоо жана дезинфекциялоо бассейндер колдонуу гигиеналык талаптарына ылайык жүргүзүлөт.

31. Спорттук шаймандар күн сайын жуучу каражаттар менен тазаланууга тийиш. Залда жайгашкан спорттук шаймандар ар бир жерин аягында нымдуу чүпүрөк менен тазаланат, ал эми металл бөлүктөрү - кургак чүпүрөк менен тазаланат. Ар бир сабактан спорттук зал 10 мүнөттөн кем эмес желдетилет. Спорттук килеми күн сайын чаң сордургуч менен тазаланат, бир айда 3 жолудан көп жерде жуучу чаң сордургуч аркылуу жуучу каражаттарын колдонуу менен тазаланат. Спорттук маттар күн сайын самын-сода менен сүртүлөт.

32. Килемдер жана килем сыяктуу жабуулар болгон учурда (башталгыч жалпы билим берүү уюмдарынын, узартылган күндүн үзүлгөнүн, интернаттын жайларында) аларды күндө чаң сордургуч менен тазалайт, ошондой эле бир жылда 1 жолу күнгө алып жуулат, чаңын кагуу зарыл.

13. Жалпы билим берүү уюмунун аймагында жана бардык жайларында курт-кумурскалар жана кемирүүчүлөр пайда болгондо дезинфекциялоону жана дератизациялоону жүргүзүү зарыл.

14. Чымындардын көбөйүүсүн алдын алуу жана аларды өнүгүү фазасында жок кылуу максатында 5-10 күндө бир жолу цогуу дааратканалар чымындар менен күрөшүү боюнча ченемдик-методикалык документтерге ылайык уруксат берилген дезинфекциялоочу каражаттар менен тазаланат.

14. Тамактанууну уюштурууга болгон талаптар

15. Жалпы билим берүү уюмдарынын мектептеги тамактануусун уюштуруу атайын бөлүнгөн жайларда жүргүзүлөт, аларды максаттарга пайдаланууга тыюу салынат.

16. Окуучуларды тейлөө үчүн төмөнкүлөр билим берүү уюмдарынын мектеп тамактануусунун уюмдары боло алат: мектеп тамактануусунун базалык уюмдары (мектеп тамактануусунун комбинаттары, мектептик-базалык ашканалар ж.б.), алар үлүк сырьену сатып алууну, кулинардык тамак-аштарды жасоону, алар менен жалпы билим берүү уюмдарынын ашканаларын жок кылууну жүргүзүшөт;

17. Таратуу-буфеттеринде тамактарды, кулинардык тамак-аштарын сатуу, ошондой эле ысык суусундуктарды жана өзүнчө тамактарды даярдоо үчүн (колбаса, жумуртка бышыруу, салаттарга куйма жасоо, даяр продуктуларды тууроо) жайлар жана жабдуулар ала каралышы керек.

18. Жалпы билим берүү уюмдарынын окуучуларынын тамактануусу жалпы билим берүү уюмунун негизги имаратында болушу керек, имаратка жанаша курулган же билим берүүнүн негизги имараты менен жылуулук өткөрүлгөн өтмөсү менен бириктирилген өзүнчө турган имаратта жүргүзүлөт.

19. 3 танапистен, ал эми күнү-түнү туруу менен жалпы билим берүү уюмдарга 2 танапистен көп эмес убакытта тамактануу үчүн бардык окуучуларды класс боюнча отургузууну камсыз кылуу үчүн тамактануу залынын аянтынын өлчөмү бир кишилик 0,7 м² кем эмес катыш боюнча алынат.

20. Тамак жасоодо тамак-аш азыктарын технологиялык процесстерде тазалоодо, ашкана идиштерин, жабдууларды, тамактарды жууганда, жайларды санитардык тазалоодо, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын ичүүчү суу боюнча талаптарына жооп берүүгө тийиш.

21. Бардык өндүрүш цехтеринде раковиналар, муздак жана ысык суу өткөрүлгөн жуучу ванналар орнотулат. Отканаларда, ашканаларда, ашканаларда жана ысык суу менен камсыз кылуу суу түтүктөрү тармактарында профилактикалык жана оңдоо жумуштары жүргүзүлгөн каткан мезгилде өндүрүш цехтерди жана жуучу бөлүкчөлөрдү ысык суу менен үзгүлтүксүз камсыз кылуу үчүн ысык суу менен камсыз кылуучу резервдик булактарды орнотууну алдын ала кароо зарыл.

4. Ашканын тамактануучу залында 20 отуруучу орунга 1 кран эсебинде бет жуугучтар орнотулат. Алардын жанына электр үш (2ден кем эмес) орнотуу жана (же) бир жолку сүлгүлөр каралат.
5. Жалпы билим берүү уюмдарынын мектеп тамактануусунун уюмдарын курууда жана кайра конструкциялоодо ысык цө, кампаларда, ошондой эле тамактануунун базалык уюштуруу экспедицияларында абаны алмаштыруу системасын орнотуу пла каралышы керек. Бууну, жылуулукту, газды көп чыгарган технологиялык жабдуулары жана жуучу ванналардын өтө өн жерлери, жалпы сордуруучу аба алмаштыруу системаларына кошумча локалдык сордуруучу аба алмаштыруу системалары жабдылышы зарыл.
7. Өндүрүш чөйрөнүн буюму болгон жабдуулар, шаймандар, идиш-аяктар, башка идиштер тамак азыктары менен аралашууга болгон материалдардан жасалышы керек.
8. Тамактануу залдары үстүн жуучу жана дезинфекциялык каражаттар менен жууга мүмкүн болгон материалдардан жасалган эмеректери (столдор, отургучтар, жана башка эмеректер) менен жабдылышы зарыл.
9. Тамак азыктарын тазалоо үчүн дайындалган столдордун үстү жуучу жана дезинфекциялык каражаттар менен жууга мүмкүн материал менен жабылып жана тамак азыктары менен аралашууга коопсуз материалдары үчүн талаптарга жооп бериши керек.
10. Тамак азыктарын, идиштерди, инвентарларды сактоо үчүн стеллаждар, товар койгучтар полдон бийиктиги 15 сантиметрден лбошу керек. Стеллаждардын жана түптөрдүн конструкциялары жана жайгаштыруусу суу менен тазалоого мүмкүн болушу керек.
11. Жалпы билим берүү мекемелеринин коомдук тамактануу уюмдары идиштер жана приборлор менен жеткиликтүү санда болушу керек, алар бир орунга экиден кем эмес комплекттин болуусу менен эсептелет.
12. Тамактанууну уюштурууда фарфор, фаянс жана айнек идиш-аяктары (табактар, чынылар, бокалдар) колдонулат, алар тамак ры менен аралашууга мүмкүн болгон материалдар үчүн талаптарга жооп бериши керек. Ашкана приборлору (кашыктар, ар, бычактар), тамактарды даярдоо жана сактоо үчүн идиш-аяктар дат баспаган болоттон же гигиеналык сапаттары боюнча материалдардан жасалышы керек.
13. Тамак азыктары менен аралашкан материалдар үчүн коопсуздук талаптарына жооп берген жана ысык жана (же) муздак арды, ичимдиктерди куюуга мүмкүн болгон бир жолу пайдалануучу приборлор жана идиштер менен колдонууга уруксат т. Бир жолу пайдалануучу идиштерди экинчи ирет пайдаланууга болбойт.
14. Чийки жана даяр азыктарды сактоо, аларды технологиялык иштетүү жана таратуу үчүн милдеттүү түрдө өзүнчө атайын овка коюлган жабдуулар, инвентарь, ашкана идиши колдонулушу зарыл.

4. Формасы бузулган, четтери сынган, жарака кеткен, эмалы кетик ашкана идиштери, алюминийден жасалган приборлор, тешиктен жана престелген фанерадан жасалган тактайлар, майда жаракалары жана механикалык бузулуулары менен иштерди жана инвентарларды колдонууга тыюу салынат.

5. Коомдук тамактануу уюмдарынын өндүрүш жана башка жайларында тартип жана тазалык болуш керек. Тамак-аштын полдун үстүндө сактоого тыюу салынат.

7. Тамактануу залдары ар бир тамактануудан кийин тазаланып турушу зарыл. Тамактануу столдорун жуучу каражаттар кошуп жуу менен тазалайт, анда атайын бөлүнүп берилген чүпүрөк жана таза жана колдонулган чүпүрөктөр үчүн маркировкаланган пайдаланат.

3. Иштиң аягында пайдаланылган чүпүрөктөр температурасы 45°C кем эмес болгон сууга жуучу каражаттарды кошуп чыланат, жакцияланат же кайнатылат, сууга чайкалып кургатылат жана таза чүпүрөктөр үчүн чакада сакталат.

2). Ашкананын идиш-аягы тамактануу идиш-аяктардан өзүнчө жуулушу керек.

3). Жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттар өндүрүүчүнүн идишинде окуучулар жетпеген, тамак-аш азыктарынан өзүнчө сакталат.

1. Идиш-аяктарды тазалоодо өндүрүштүк чөйрөдөгү буюмдарды санитардык тазалоодо аларды колдонуу боюнча нускамаларга белгиленген тартипте пайдаланууга уруксат берилген жуучу, тазалоочу жана дезинфекциялоочу каражаттары пайдаланат.

2. Эки секциялуу ванналарда ашкана идиш-аяктарын жууганда төмөнкү тартип сакталышы зарыл:

1) Идиш-аяктардын калдыктарын механикалык кетирүү;

2) Температурасы 45°C төмөн эмес сууда жуучу каражаттарды кошуп щетка, менен жуу;

3) Температурасы 65°C төмөн эмес аккан ысык сууга чайкоо;

4) Ар текчелерде жана стеллаждарда көмкөрүп кургатуу.

3). Азыктарды туураган тактайлары жана майда ашкана оокаттары ашкана идиш-аяктары үчүн белүмчөдө (цехте) температурасы 45°C төмөн болгон ысык сууда жуучу каражаттары кошулуп жуулат, температурасы 65°C төмөн эмес ысык сууда жуу жана үстүнө кайнак суу куюлуп, стеллаждардын үстүнө кырынан коюлуп кургатылат. Азыктарды туураган тактайлардын калдыктарын кетирүү; кийин алар колдонулуучу жерде кырынан коюлуп сакталат.

1). Ашкана идиш-аяктарын адистештирилген машиналарда жуу аларды пайдалануу боюнча нускамаларга ылайык жүргүзүлөт.

2). Ашкана идиш-аяктарын үч секциялуу ванналарда колго жууганда төмөнкү тартип сакталышы зарыл:

1) Идиш-аяктардын калдыктарын механикалык кетирүү;

2) Идиш-аяктардын биринчи секциясында температурасы 45°C төмөн эмес сууда жуучу каражаттарды кошуп жуу;

идишанын экинчи секциясында температурасы 45 °С төмөн сууда жуучу каражаттарды ваннанын биринчи секциясына
иш, эки эсе аз кошуп жуу;

идишанын үчүнчү секциясында температурасы 65 °С төмөн эмес ысык сууда кармагычы бар темир торчо жана душ бар жумшак
колдонуу менен чайкоо;

идиш-аякты торлорго, текчелерге, стеллаждарга (кырынан) коюп кургатуу.

6. Чынылар, стакандар, бокалдар биринчи ваннада температурасы 45 °С төмөн эмес сууда жуучу каражаттары кошулуп жуулат;
идиш (65° С төмөн эмес) ысык сууда кармагычы бар темир торчо жана душ бар жумшак шланг колдонуу менен чайкалат.

7. Ашкана приборлору температурасы 45 °С төмөн эмес сууда жуучу каражаттары кошулуп жуулат, аккан сууга чайкалат жана
идиш 10 мүнөт какталат.

8. Ашкана приборлорун сактоо үчүн кассеталар күн сайын жуучу каражаттары кошулуп жуулат, чайкалат жана духовкада
ит.

9. Таза ашкана идиш-аяктары жана оокаттары полдон 0,5 бийиктикте орнотулган стеллаждарда сакталат; тамак-аш идиштери
идиш же торчолордо сакталат; тамак-аш приборлору - атайын куту-кассеталарда кармагычтары өйдө каралып сакталат, аларды
тун үстүндө бош коюп сактоого тыюу салынат.

10. Технологиялык жабдууларды санитардык тазалоо булганганына жараша жана жумуш аяктаганда күн сайын жүргүзүлөт.
идиш столдору жумуш аяктаганда жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттары кошулуп температурасы 45 °С кем эмес ысык
жуулат жана кургак, таза материал менен аарчылат. Столдорду тазалоодон пайдаланган жуучу жана дезинфекциялоочу
жараткычтары үчүн атайын маркировкаланган идиш бөлүнүп берилет.

1. Идиш-аякты жууган щеткалар пайдалангандан кийин тазаланат, температурасы 45 °С кем эмес жуучу каражаттарды кошуу
ысык сууга чыланат, дезинфекцияланат (же 15 мүнөт кайнатылат), аккан сууга чайкалып кургатылат жана атайын идиште
ит. Көк басып же өтө кирдеген щеткалар колдонулбайт.

2. Идиш жуу үчүн мочалкаларды жана губкаларды колдонууга тыюу салынат.

3. Идиш-аякты жана буюмдарды дезинфекциялоо эпидемиологиялык көрсөтмөлөрү боюнча дезинфекциялоо каражаттарын
уу боюнча нускамага ылайык жүргүзүлөт.

4. Бир айда бир жолу бардык жайларды, жабдууларды жана буюмдарды генералдык тазалоо жүргүзүлөт жана
секцияланат.

5. Нан сактоо үчүн шкафтарды тазалоодо нандын күкүмү текчелерден атайын щетка менен шыпырылат жана бир жумада 1
иш кем эмес 1% уксус кислотасынын аралашмасы менен кылдат сүртүлөт.

6. Тамактын калдыктары капкагы бар атайын идиштерде атайын бөлүнгөн жерде сакталат. Ал идиштер 2/3 өлчөмү толгондо иштетилет, жуучу каражаттар менен тазаланат. Тамактын калдыктарын тамак таратуучу жер же тамак-аш блогунун өндүрүш жайлары уюлдуу алып өтүүгө тыюу салынат.

7. Жайлардын ар бир тобун (сырьелук цехтерди; ысык жана суук цехтерди; муздатылбаган кампаларды; муздаткыч цехтерди; көмөк көрсөтүүчү жайларды; санитардык түйүндөрдү) тазалоо үчүн атайын маркировкаланган тазалоочу буюмдар берилет. Дааратканаларды тазалоочу буюмдарда белги берүүчү (кызыл) маркировкасы болуш керек.

8. Сменанын аягында, тазалоо аяктагандан кийин тазалоочу буюмдар жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттар менен жуулат, шланг жана таза бойдон сакталат.

9. Тазалоо буюмдарын сактоо үчүн душ жана муздак жана ысык суусу бар раковиналар менен жабдылган өзүнчө жай бөлүнөт. Жай болбогон учурда, тазалоо буюмдар өзүнчө бөлүнгөн жерде сакталат. Тазалоо буюмдарын өндүрүш жайларда сактоого тыюу салынат. Дааратканаларды тазалоочу буюмдар башка буюмдардан өзүнчө сакталууга тийиш.

10. Курт-кумурскаларга жана кемирүүчүлөргө каршы иш чаралар дератизациялык жана дезинсекциялык иштерди жүргүзүүгө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 19-апрелиндеги № 173 "Кыргыз Республикасында дезинфекциялык иштин багыттары жөнүндө" токтому менен аныкталган адистештирилген уюмдар тарабынан өткөрүлүшү зарыл.

11. Чымын-чиркейлер учуп кирбөөсү үчүн ашкананын эшиктерин жана терезелерин торлор менен тосуу зарыл.

12. Дератизациялык жана дезинсекциялык иштерди билим берүү уюмунун персоналы тарабынан жүргүзүүгө тыюу салынат.

13. Жалпы билим берүү уюмдарынын окуучулары тейленип тамак-аш блогу иштеп жатканда оңдоо иштерин (жайларды санитардык оңдоолорду, санитардык-техникалык жана технологиялык оңдоолорду) жүргүзүүгө тыюу салынат.

14. Персоналды алмаштырып туруу үчүн бир жумушчу үч комплекттен кем эмес атайын санитардык кийим (халат же күрмө, шапка, кийим, тайгак эмес жеңил бут кийим) менен камсыз болушу керек.

15. Ашкананын жумушчулары төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) кийим жана бут кийим менен келүүгө;

2) иштетилген кийимин, баш кийимин, жеке буюмдарын тиричилик бөлмөдө калтырууга;

3) иштетилген башталаардын алдында, дааратканадан келгенден кийин, ошондой эле иш-аракеттин ар бир түрүнө өтүүнүн алдында колун суу менен кылдат жууга;

4) иштетилген муунун тырмагын кыска кыркууга;

5) тамак-аш жасоонун, кулинардык жана кондитердик тамак-аштарды жасоонун алдында зергер буюмдарын, сааттарын жана буюмдарды чечүүгө, колунун тырмагын кыска кыркууга жана тырмагына сыр койбоого, атайын берилген кийимдерин кийүү менен төөнөөгө;

- ийип таза санитардык кийим кийип иштөөгө, алар булганган учурда которууга; чачтарын калпак же жоолук астына алууга; ийип санитардык кийимчен эшикке чыгууга жана дааратканага барууга;
- iii ордунда тамактанбаганга жана чылым чекпөөгө.
16. Гардеробдордо персоналдын жеке кийимдери жана бут кийимдери санитардык кийимден өзүнчө (башка шкафтарда) ууга тийиш.
17. Окуучулардын курамына жараша тамактануунун оптималдуу сандык жана сапаттык түзүмү, кепилдеген коопсуздук, рдын жана тамак-аштардын физиологиялык технологиялык жана кулинардык иштетилген таза тамак-аш менен камсыз кылуу, ануунун физиологиялык жактан негизделген режимин камсыз кылуу үчүн тамактануунун рационун түзүү керек.
18. Окуучулардын тамактануу рационун бир сутканын же башка чектелген убакыттын ичинде балдарды тамактандыруу үчүн алган азыктардын тобун түзүүнү алдын ала карайт.
19. Тамактануунун түзүлгөн рационунун негизинде меню иштелип чыгат, ага тамактануунун ар убагында (эртең мененки, түштөн кийинки жана кечки тамактануу) тамактануучу тамак-аштардын, кулинардык, ундан жасалган, кондитердик ардын жана нан азыктардын тизмегин бөлүштүрүү кирет.
20. Билим берүү уюмдарынын бардык окуучуларын таза тамактануу менен камсыз кылуу үчүн эки жумадан кем эмес (10-14 эзгилге болжолдуу меню түзүү зарыл.
21. Окуучулардын тамактануу меносун түзүүдө экинчи ирет жылытылбаган, тоңгон азыктар ээритилбеген жаңы даярдалган арга артыкчылык берилет.
2. Күн сайын залга тамак-аштардын өлчөмү жана кулинардык тамактардын аталышы жазылып, билим берүү мекеменин илиги тарабынан бекитилген меню илинет.
3. Жугуштуу жана массалык жугуштуу эмес (уулануу) оорулардын пайда болушунун алдын алуу үчүн жана жеңилдетилген ануунун принциптерине ылайык 2-тиркемеде көрсөтүлгөн ушул санитардык эрежелердин талаптарына жараша тамак рын колдонууга жана тамак даярдоого тыюу салынат.
4. Ушул санитардык эрежелерге ылайык күнүгө (азык-түлүктөрдүн жарамдыгын аныктоочу, кызматкерлердин респиратордук риң ооруларын каттоо боюнча журналдар) жана башка иш-кагаздарын жүргүзүү зарыл.
5. Билим берүү уюмдарынын коомдук тамактануу уюмдарына тамак-аш продуктуларын жана азык-түлүк сырьелорду кабыл мак-аш продуктуларынын Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечими менен бекитилген техникалык регламентке ылайык үлөт.
6. Суусундуктар, суулар буфет аркылуу сатылып жатканда көлөмү 500 млден чоң эмес идиште болушу керек. Буфетте дуктарды куюп сатууга тыюу салынат.

7. Ысык тамак берүүдө - биринчи жана (же) экинчи тамак болушу керек, алар кулинардык даярдыкка чейин жеткирилип, иштин бөлүнөт.
8. Окуучуларга ысык тамак берүү окуу сабактарынын режимине ылайык 20 мүнөттөн кем болбогон танаписте класстарда боюнча уюштурулат. Жалпы билим берүү уюмдарында (интернат тибиндеги) балдардын сутка бою окуучулардын иштөөсү күн тартибине ылайык уюштурулат. Ар бир класска (топтолго) өзүнчө аныкталган түштөнүүчү столдор бекитилет.
9. Окуучуларга ысык тамак берүүдө столдун үстүнө тамактар алдын ала коюлуп даярдалат.
10. Столдун үстүнө тамактарды алдын ала коюп даярдоо (сервировкалоо) 14 жаштан жогору болгон кезметчи балдар аркылуу иштин мугалимдин жетекчилигинде жүргүзүлөт.
11. Окуучуларга ашкананын өндүрүш жайларына кирүүгө уруксат этилбейт. Окуучуларды тамак даярдоо, жашылчаларды тазалоо, даяр тамакты ташуу, нан тууроо, идиш жуу, жайларды тазалоо менен байланышкан жумуштарга тартууга тыюу салынат.
12. Чакаан комплекттүү билим берүү уюмдарында (50 окуучуга чейин) тамактанууну уюштуруу үчүн жайлардын бирин бөлүнөт. Бул бөлүмдө мүмкүнчүлүк берилет.
13. Тамак ичүү үчүн дайындалган жайларда эки зона болуусу зарыл: технологиялык, жуу жана муздатуу жабдуулардын иштөө зонасы жана окуучулардын тамактануусу үчүн зона. Жабдуулардын минималдык тобун төмөнкүлөр түзөт: үстүндө абанын алынуучу шкафты менен электр плитасы, муздаткыч, электр суу жылыткычы, 2-секциялуу идиш жууй турган жуугуч. Окуучулардын тамактануучу жайларда жеке гигиена эрежелерин сактоо үчүн шарттар түзүлүүсү зарыл: канализацияга туташтырылган муздак жана жылуу суу бар кол жуу үчүн раковиналар; самын, электр сүлгүсү же бир жолу пайдалануучу сүлгүлөр.
14. Бардык өндүрүш цехтеринде самын салуу жана жеке же бир жолу пайдалануучу сүлгүлөрдү салуу үчүн жайлар менен туташтырылган канализацияга туташтырылган муздак жана ысык суусу бар кол жуу үчүн раковиналар. Өндүрүш ванналарда кол жуу үчүн алынат.
15. Суук тийген же ашказан-ичеги ооруларынын белгилери пайда болгондо, ошондой эле ириндеген, күйгүзүп, кесип алынган ооруларда, ошондой эле өзүнүн үй-бүлөсүндөгү бардык ичеги-карын инфекция оорусу жөнүндө жумушчу администрацияга маалымат берүүсү зарыл жана медициналык жардамга кайрылышы керек.
16. Ичеги-карын инфекциялары, териси ириндөө оорулары бар, жогорку дем алуу жолдоруна суук тийген оорулары бар, бир күйгүзүп же кесип алган адамдар жумуштан четтетилет. Кайра иштөөгө толук айыгып, медициналык текшерүүдөн өткөндөн кийин иштөөгө чыгат.
17. Ар бир кызматкердин белгиленген үлгүдөгү медициналык китепчесинин болуусу зарыл, ага медициналык жагдаштардын жана гориялык кароолордун жыйынтыктары, мурда ооруган жугуштуу оорулары жөнүндө маалыматтар жазылат, кесиптик иштин аягына чейин ачык ачык даярдыкты өткөндүгү жөнүндө белги коюлат.

308. Медицина кызматкерлери жалпы билим берүү уюмдарынын тамактануусун уюштуруу, анын ичинде келген азыктардын анын, азыктарды туура кошуусун жана тамактарды даярдоого көзөмөл жүргүзүшү зарыл.

309. Келген азыктардын сапатын контролдоо үчүн бракераж жүргүзүлөт жана сунушталган формага ылайык ушул санитардык эрежелердин 3-тиркемесинин 1-формасына ылайык тамак азыктарын жана азык-түлүк сырьелорду бракераждоо журналына жазылат.

310. Даяр тамактар татымы алынгандан кийин гана берилет. Тамактын сапатын баалоо үч кишиден кем эмес болгон бракераждык комиссиясы тарабынан жүргүзүлөт: медициналык кызматкери, тамак-аш блогунун кызматкери жана органолептикалык көрсөткүчтөр жана билим берүү мекемесинин администрациясынын өкүлү (тамактын татымы тамак бышып жаткан идиштен алынат). Бракераждын жыйынтыктары сунушталган формага ылайык ушул санитардык эрежелердин 3-тиркемесинин 2-формасына "Даяр тамактардын санитардык азыктарды бракераж кылуу журналына" катталат. Порцияланган тамактардын салмагы менюда жазылган чыгыштарга ылайык келиши керек. Тамак даярдоо технологиясы бузулган, ошондой эле даяр эмес учурунда табылган кулинардык кемчиликтердин тизмесин аныктоо чейин берүүгө тыюу салынат.

311. Күн сайын жумуш башталаардын алдында медициналык жумушчу тарабынан билим берүү мекемесинин коомдук санитариясы жана ачуу уюмунун жумушчуларынын колунда жана денесинин ачык жерлеринде ириндеген оорунун ошондой эле ангина, фарингит, жогорку дем алуу жолдорунун катаралдык көрүнүштөрүнүн жок болуусун кароо жүргүзүлөт. Кароонун жыйынтыктары санитардык комиссиянын жыйыныгына берилет. Кароонун жыйынтыктары менен башталаардын алдында сунуш кылынган формага ылайык ушул санитардык эрежелердин 3-тиркемесинин 3-формасы "Сунуш кылынган санитардык оолук журналына" жазылат.

312. Тамактарды витаминизациялоо медициналык кызматкердин, ал эми ал жок болгондо башка жооптуу адамдын көзөмөлүндө жүргүзүлөт. Витаминизациялоонун датасы, убакыты, порциянын саны, бир суткалык дозанын жана тамактанган балдардын эсебинен алуу киргизүүчү препараттын саны, ошондой эле жасалма витаминдештирилген тамактар менен келген витаминдердин саны жана маалыматтар сунуш кылынган формага ушул санитардык эрежелердин 3-тиркемесинин 4-формасына ылайык "Үчүнчү жана төртүнчү тамактарды витаминизациялоо журналына" катталат.

313. Технологиялык процессти сактоону көзөмөлдөө максатында даярдалган тамактын ар бир партиясынан бир суткалык татымы алынат. Суткалык татымды алуу тамак-аш блогунун жумушчусу тарабынан жүргүзүлөт. Порциялык тамактар толугу менен алынат; азыктар жана үчүнчү тамактар, гарнирлер - 100 граммдан кем эмес. Татымды казандан стерилдүү (же кайнатылган) кашыктар менен алынат. Алынган татымдар стерилдүү (же кайнатылган) бекем жабылуучу айнек же металл капкагы бар айнек идишине салат. Алынган татымдар 24 сааттан кем эмес убакытка (дем алыш жана майрам күндөрүнөн тышкары) муздаткычта же атайын бөлүнгөн жерде +2 - +6 °C температурасында сакталат. Татымдын туура алынгандыгын жана суткалык татымдарды сактоо шарттарын көзөмөлдөө медициналык кызматкери тарабынан жүргүзүлөт.

"Жалпы билим берүү уюмдарында окутуу шарттарына жана аны уюштурууга карата санитардык-эпидемиологиялык талаптардын" санитардык-эпидемиологиялык эрежелерине жана ченемдерине 1-тиркеме

1. Сабактардын расписаниесине болгон гигиеналык сунуштар

Заманбап илимий изилдөөлөр мектеп жашындагы балдардын акыл-эсинин иштөө жөндөмдүүлүгүнүн биоритмикалык уму 10-12 саат аралыгына туура келээрин белгилеген. Ошол сааттарда организмдин эң аз психофизиологиялык күч жумшоосу материалды өздөштүрүүнүн эң жогорку натыйжалуулугу белгиленген.

Ошондуктан билим берүүнүн 1-тепкичинин окуучулары үчүн сабактардын жүгүртмөсүндө негизги сабактар 2-3-сабактарда, 2 жана 3-тепкичтин окуучулары үчүн - 2, 3, 4-сабактарда өткөрүлүшү керек.

Жуманын ичинде окуу сабактарынын кыйла көбүрөөк көлөмү шейшембиге жана (же) шаршембиге бөлүштүрүлөт. Анын ичи жуманын ортосунда жогорулайт. Мектеп расписаниеси бул күндөрдө эң оор сабактарды же жуманын калган күндөрүнө орто жана оңой өздөштүрүүчү сабактарды камтууга тийиш. Жаңы материалды баяндоо, контролдук иштер жуманын ичиндеги 2-4-сабактарга коюлушу керек.

Үйдө даярданууда көп убакытты талап кылган сабактар бир күнгө топтолбошу керек.

Дене тарбия сабактарын акыркы сабактарга коюу сунуш кылынат. Дене тарбия сабактарынан кийин жазуу тапшырмалары контролдук иштер өткөрүлбөйт.

Башталгыч, орто жана чоң класстардын окуучулары үчүн расписание түзүүдө ушул тиркеменин 2-4-таблицаарына ылайык ардын оордук шкаласы колдонулат.

1-таблица

Бир жумалык билим берүү түйшүгүнүн максималдуу көлөмүнө карата гигиеналык талаптар

асстар	Академиялык сааттардагы жол берилген максималдуу бир жумалык түйшүк	
	6 күндүк жумада, андан көп эмес	5 күндүк жумада, андан көп эмес
1	-	21
2-4	26	23
5	32	29

6	33	30
7	35	32
8-9	36	33
10-11	37	34

2-таблица

1-4-класстар үчүн сабактардын татаалдыгынын шкаласы

Жалпы билим берүү сабактары	Баллдардын саны (татаалдык рангы)
Математика	8
Орус тили (орус, чет тил) тили	7
Тыңгыш таануу, информатика	6
Орус тили (орус) адабияты	5
4-класс	4
Тануу жана музыка	3
Көрүнүш	2
Тарбия	1

3-таблица

5-9-класстарда өтүлүүчү сабактардын татаалдык шкаласы

Жалпы билим берүү сабактары	Баллдардын саны (татаалдык рангы)				
	5-класс	6-класс	7-класс	8-класс	9-класс
Тарбия	-	-	13	10	12
Тарбия	-	-	12	10	8
Тарбия	-	-	8	9	13
Тарбия	-	-	10	9	7
Тарбия	-	-	-	-	11
Тарбия	-	-	-	5	4
Тарбия көркөм маданияты (ДКМ)	-	-	8	5	5
Тарбия	10	8	7	7	7
Тарбия	10	13	-	-	-

ил	9	11	10	8	9
тил	8	12	11	7	6
н таануу	7	9	5	5	-
тылыш таануу	7	8	-	-	-
афия	-	7	6	6	5
ндарды таануу	6	9	9	5	-
х	5	8	6	8	10
жа	4	4	-	-	-
с	4	3	2	1	4
ият	4	6	4	4	7
г	3	3	1	3	-
гарбия	3	4	2	2	2
гия	3	3	3	6	1
ка	2	1	1	1	-
рматика	4	10	4	7	7
юнун коомдук коопсуздугу (ЖКК)	1	2	3	3	3

4-таблица

10-11-класстарда өтүлүүчү сабактардын татаалдык шкаласы

Жалпы билим берүү сабактары	Баллдардын саны (татаалдык рангы)
а	12
трия, химия	11
ра	10
гил	9
ият, чет тил	8
гия	7
рматика, экономика	6
, коом таануу, дүйнөлүк көркөм маданияты	5

ономия		4
графия	III III	3
оону	мдүк коопсуздугу (ЖКК), мекен таануу	2
та		1